

**Välkommen till DIS Syds höstmöte i Lund
lördagen den 28 oktober**

DISkutabelt

medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen, region
syd. DIS Syd.
Utgivningsbevis 21725

Upplaga

2 600 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Viveca Kristiansen

Redaktör

Mats J Larsson, mats@dis-syd.se

Tryck

Detta nummer utges endast som pdf

DIS Syd

Porfyrvägen 20, 22478 Lund
Org.nr 846005-7527

Facebook: [https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/)

[ForeningenDISSyd/](https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/)

Hemsida: <http://www.dis-syd.se>

E-post: info@dis-syd.se

Årsavgift

Helbetalande 70 kr

Familjemedlemskap 35 kr
Medlemsskap i DIS centralt fordras.
Helbetalande 190 kr
Familjemedlemskap 95 kr

Adressändring

Anmäls alltid av medlemmar via:
[https://www.dis.se/sjalvservice-](https://www.dis.se/sjalvservice-medlemmar)
[medlemmar](https://www.dis.se/sjalvservice-medlemmar)

Annonspriser

Helsida 2 000 kr
Halvsida 1 000 kr
Kvartsida 800 kr
Åttondelsida 400 kr

Innehåll i DISkutabelt

- 3 Ordförandens spalt, nästa nummer och bilder i detta
- 4 Redaktörens spalt, förstärkning till DISkutabelts redaktionsgrupp
- 5 Inbjudan till DIS Syds årsmöte
- 6 Synen på kvinnan och kvinnans ställning i samhället
av Ewa Runesdotter
- 7 Släktforskardagarna 2023 av Ingrid Christensson
- 9 Lite om Artificiell Intelligens (AI) av ChatGPT
- 10 Skånes Släktforskarvecka av Mats J Larsson, Viveca Kristiansen
och Torgny Larsson
- 13 Vemmenhögskyrkans härads fornminnes- och hembygdsförening
presenterar sig
- 14 Hallands Släktforskarförening presenterar sig
- 15 Flaggor i Disgen 2023 av Torgny Larsson
- 16 Skånes Släktforskarförbunds föredrag ht 2023, annons
- 17 Saxade tips & notiser
- 18 DIS Syds program hösten 2023
- 19 Distansutbildning i Disgen, DISkutabelt som pdf, Upptäck Disbyt
- 20 DIS Syds styrelse, faddrar och övriga funktionärer

Välkommen till DIS Syd

Vi gör din släktforskning enklare

Vi erbjuder våra medlemmar i
Skåne, Blekinge och södra Halland:

- Hjälp och stöd med att använda datorn i släktforskning från vår supportorganisation (faddrar)
- Kurser, träffar och workshops i Disgen, Disbyt, Dispos och Kartor på flera orter i DIS Syd och digitalt
- Intressanta föredrag och trevliga släktforskarkontakter
- DISkutabelt är föreningens medlemsblad som innehåller erfarenheter, tips och föreningsnytt och kommer ut fyra gånger om året
- DIS Syd skickar regelbundet ett nyhetsbrev om aktuella frågor, kommande träffar och utbildningar.

När du blivit medlem i föreningen DIS så bjuds du på första årets medlemskap i DIS Syd. Vi hoppas att du ska fortsätta vara medlem hos oss.

Allt detta får du som medlem i vår förening. Det kostar 70 kr per år, 35 kr för familjemedlemmar och förutsätter att du även är medlem i riksföreningen DIS.

Hösthälsning!

När jag skriver dessa rader är det sommar och sol. De inledande veckor i september har verkligen tagit igen det väder vi saknade under sensommaren.

I veckan besökte jag Börringe och utställningen om tegel och tegelbruken i Börringe och Yddinge. Utställningen finns inne på den trevliga restaurangen Anita på Börringekloster. Mitt besök blev extra sevärt eftersom en av skaparna till utställningen var med och guidade. Upphovspersonerna kommer från föreningen *Tegelakademin* och i samband med utställningen publicerade de en skrift *Tegel Tål Tidens Tand*. Skriften skildrar teglets svenska historia och Börringe och Yddinge tegelbruks framskjutna roll. Börringe tegelbruk anlades 1884 och tillsammans med systerbolaget Yddinge var de vid 1900 talets början de ledande tegelbruken i Sverige.

Den äldsta exakt tidsbestämda tegelbyggnaden i Norden är Gumlösa kyrka, norr om Vinslöv. Ärkebiskop Absalon av Lund invigde kyrkan den 26 oktober 1192. Eftersom kyrkan byggdes nära gränsen mellan Danmark och Sverige byggdes den som en försvarsanläggning. Kyrkans murar är nära en meter tjocka och helt av tegel utan hålrum. För bygget gick det åt 250 000 tegelstenar.

Biskop Absalon är även känd från bondeupproren vid biskopsgården Sigostha på Ormön, en udde i Sövedsjön. Ormön är numera en vacker kyrkogård och kyrkvaktmästarna

berättar att de ofta påträffar tegelrester på området. Absalon anses även vara grundare av Köpenhamn. Han byggde en biskopsborg i byn Havn år 1167.

1904 tröskade man på Sinclarsholm, nära granne med Gumlösa kyrka. Tröskan drevs av en ångdriven lokomobil. Då det tog tid att få upp trycket lät man den gå under arbetslagets middagsrast. Men en gnista antände halmen, strax därefter började det brinna i ladugården och andra byggnader. Även kyrkan antändes, man fick inrikta sig på att rädda inventarierna. Tegelväggarna överlevde branden, men taken och inredning förstördes. Ett år efter branden levererades 30 ton munktegel, ett medeltida tegelformat, från Börringe tegelbruk till Gumlösa. Kyrkan renoverades och tjänar alltjämt som församlingskyrka efter drygt 800 år.

Några andra kända byggnader som uppförts av Börringetegel är Stadsbiblioteket och Posthuset i Malmö, Kungliga Hovstallet och Östermalms saluhall i Stockholm. Är ni intresserade av tegel finns skriften att köpa i restaurangen i Börringe. Utställningen och mer om Tegelakademinns arbete med att marknadsföra tegel och tegelbyggnader går att läsa på deras hemsida www.tegelakademin.se.

Vår ledamot Robert Wahlgren har avslutat sitt uppdrag i styrelsen. Han nödgas prioritera familj och förvärvsarbete för tillfället. Vi

välkomnar honom tillbaka så snart han känner att fritiden räcker till för engagemang i DIS Syd igen.

Vi behöver hjälp! Finns det någon bland er medlemmar, eller någon ni känner, som kan hjälpa till med **DISkutabelt**. Vi är en redaktionsgrupp som hjälps åt att skriva och leta fram andra skribenter och pennfäktare. Arbetet består av allt från att skriva, fotografera, hålla ihop gruppen så allt blir klart i tid och ihopsatt till en trevlig layout. Ju fler vi är i gruppen, desto mindre betungande blir det för var och en. Se annons på nästa sida.

Välkomna till *DIS Syds höstmöte* i Lund den 28 oktober. Vi bjuder på flera intressanta föredrag, hur vi kan intressera den yngre generationen för släktforskning och om framtidens nya verktyg inom genealogin. Läs mer om höstmötet på sidan 5.

*Bästa släktforskarhälsningar önskar
er ordförande*

Viveca Kristiansen

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i **DISkutabelt**. Kontakta i så fall vår redaktör Mats J Larsson på 070-372 75 01 eller mats@dis-syd. Manusstopp för fjärde numret 2023 är den 20 november. Material kan skickas till redaktören. Författare får granska sin artikel före tryckning. Citat ur **DISkutabelt** får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustrationen eller fotografen.

Höstbilden på framsidan har som vanligt tagits av Bo Lundgren. Viveca har bidragit med foton, ovan och i sin artikel. Det är Hans Bjernevik som har plåtat redaktören och han har dessutom lånat oss bilderna från släktforskarlagarna. Jan Nilsson har tagit bilden av Statyn utanför ACS. Ewa Runesdotter, Lars Åke Sellberg och Niklas Hertzman har bidragit med sina foton, medan artikelförfattarna har bidragit med sina illustrationer.

Redaktörens spalt

Det är tisdagseftermiddag och det återstår en vecka till årets tredje exemplar av DISkutabelt ska nå läsarna. Bara min egens spalt återstår, som vanligt, och lite puts samt kontroll av annonsen för höstmötet och programmet för resten av DIS Syds hösttermin. Jag är glad för det goda jobb som redaktionskommittén gjort tillsammans med mig för att få ett varierat, trevligt och läsvärt innehåll i vår tidning.

Så har det varit släktforskar dagar igen, även denna sommar, i Östersund den här året. Jag har besökt släktforskar dagarna sedan 2006 i Stockholm. Dit åkte jag som färsk redaktör, uppmuntrad av DIS Syds dåvarande ordförande Jan Nilsson. Klart att du ska vara med på Släktforskar dagarna, bestämde Jan och så blev det! Och jag fick uppleva släktforskarveriges egen julafton det året på Nacka Strand. Där fick jag vänner bland släktforskare som jag fortfarande har kvar och stundom stöter på, bl.a. de f.d. arkivarierna på Landsarkivet i Lund Rolf Johansson och Gösta Gansmark, som 2006 delade monter med DIS Syd.

Och därefter har det varit att bevista släktforskar dagarna för min del, under flera år tillsammans med min gode vän DIS Syds kassör Caj Nilsson, som ledsamt nog dog strax innan släktforskar dagarna i Karlstad 2014. Jag saknar min synnerligen gode vän och reskamrat så, och påminns, särskilt vid

släktforskar dagarna, om våra äventyr tillsammans i Falköping, Örebro, Norrköping, Gävle och Köping.

Har ni aldrig besökt släktforskar dagarna så får ni en god möjlighet till det nästa år. Då äger nämligen släktforskar dagarna 2024 rum i Malmö!

Både i fjol och i år satte hälsan stopp för resor till Skövde och Östersund. Jag är glad att det i tidningen ändå finns en personlig betraktelse från Östersund från vår nya styrelseledamot Ingrid Christensson, illustrerad med foton av en annan god släktforskarvän Hans Bjernevik.

I detta nummer finner ni också några reportage från DIS Syds medverkan i Skånes Släktforskarförbunds arrangemang under Släktforskarvecka Skåne i juli.

I övrigt är det en till ny styrelseledamot och en tidigare som medverkar i tidningen, Ewa Runesdotter berättar om *Synen på kvinnan och kvinnans ställning i samhället*. Den flitige Torgny Larsson har artiklar om *Artificiell Intelligens*, AI och *Flaggor i Disgen* och dessutom bidragit med ett reportage från Alnarp.

På tal om AI så kommer den välkände släktforskaren Niklas Hertzman att berätta om hur man kan få hjälp av den nya tekniken som släktforskare, på vårt höstmöte den 28 oktober (nästa sida). På höstmötet medverkar också styrelseledamöterna Lars Åke Sellberg och Ewa Runesdotter som föreläsare om *DisbyMatch* respektive appen *Slakten*.

Det är som bekant höst i almanackan, men knappast i verkligheten? Då startar en ny termin med olika aktiviteter. Jag har deltagit i en resa i Otto Lindblads *notspår* med Lunds Allmänna sångförening under två dagar i Skåne och Småland. Oerhört trevligt och lärorikt och mycket sång! Med mina gamla studentkamrater gjordes en resa till Kalmar under två dygn för att bl.a. minnas och lära oss mera om Kalmarunionen. Härligt att träffa pågarna från 1965 igen! Och allt detta i underbart väder – vadå höst?

På släktforskarfronten har jag i förra veckan startat två studiecirkel i Kristianstad, en nybörjarcirkel, som delvis är digital och *Mats frågelåda* för vilken gång i ordningen? Spännande med en digital nybörjarcirkel. Och så har höstterminen i Lomma-Burlövs släktforskare börjat med medlemscaféer, där jag ska berätta om DIS produkter nästa gång. Också har jag anmält mig för några eftermiddagspass som jourhavande släktforskare på Malmö Stadsarkiv.

Som ni ser av annonsen här intill har styrelsen förhoppningar om att hitta min efterträdare. Kanske blir nästa nummer av DISkutabelt mitt sista?

Mycket nöje och god läsning!

Mats J Larsson

Förstärkning till DISkutabelts redaktionsgrupp

Brinner du för kommunikation och släktforskning?

DIS Syd söker Dig som tycker det är intressant och roligt att skriva och sköta en tidning på ideell basis. Du får gärna ha ett journalistiskt sinne och vara intresserad av släktforskning och historia.

Vill du bli en i gänget?

I redaktionsgruppen arbetar vi tillsammans med publicering av vår medlemstidning

Välkommen att kontakta ordföranden i DIS Syd

Viveca Kristiansen, 073-833 24 64, e-post: viveca@dis-syd.se

DIS Syd bjuder in till höstmöte på ArkivCentrum Syd i Lund den 28 oktober

Lördagen den 28 oktober kl. 11:00 – 14:30

ArkivCentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund

För att underlätta vår planering är det önskvärt att de som vill delta i höstmötet anmäler sig senast den 24 oktober på <https://dis-syd.se>.

Program

Föredrag av Lars Åke Sellberg, Lund om ett nytt Disbytverktyg: DisbytMatch är ett nytt hjälpmedel som snabbt och enkelt låter dig jobba med ditt resultat från Disbytutdraget. Du ser alla dina matcher och kan sortera och filtrera på alla fält. När du valt ut en intressant match hoppar du enkelt över till Disbyt utan att behöva ange alla sökbegrepp på nytt. DisbytMatch verkar som ett filter, innan Disbyt, som hjälper dig att hitta det du är intresserad av och för att se vad andra medlemmar kommit fram till om de personer du också forskar på.

Föredrag av Ewa Runesdotter, Kristianstad, som visar och berättar om Appen Släkten som kan användas för att få barn och barnbarn intresserade att ta del av deras släkthistoria.

Paus - DIS Syd bjuder på kaffe eller te och fralla

Nyheter inom DIS-världen

Föredrag av Niklas Hertzman, Helsingborg, som berättar om hur vi kan lösa våra släktgåtor med hjälp av nya verktyg: AI eller artificiell intelligens är nya ord som man hör då och då. För många är detta något som man inte vågar använda för det är svårt eller något man inte begriper. Att vara släktforskare är att vara nyfiken. Man kan vara nyfiken på sina släktingar, vilka de var, var de bodde, hur var det förr i tiden eller något annat. Att vara nyfiken på AI och börja använda det inom sin släktforskning kommer att ge dig flera verktyg att jobba med. Niklas kommer att visa olika exempel på hur framför allt ChatGPT kan hjälpa till.

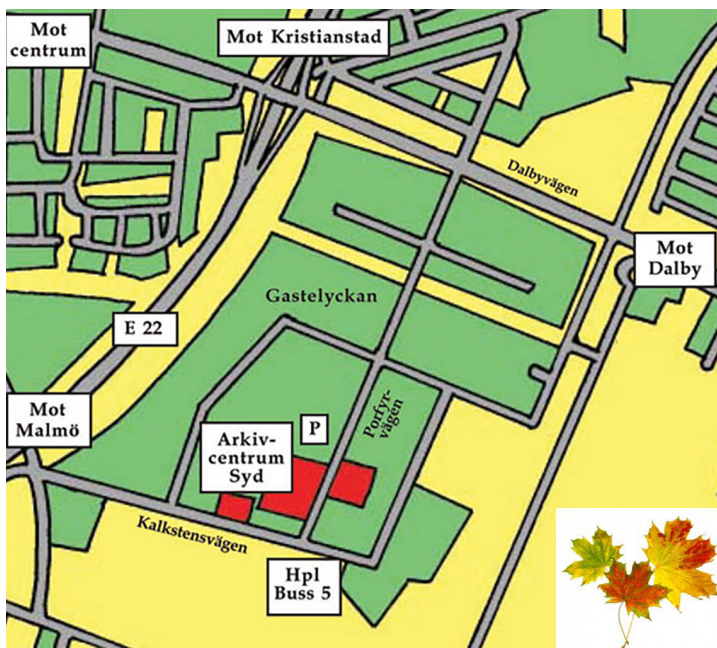
Vid mötet finns Disbyt- och Disgenbord med DIS Syds faddrar på plats för att svara på frågor och ge tips.

Skånes Släktforskarförbund deltar med sitt populära bokbord. Där finner du intressanta böcker, DVD-skivor m.m.

Busslinje nr 5 går via Centralstationen regelbundet till och från Arkivcentrum Syd).

www.skanetrafiken.se

**Hjärtligt
Välkomna!**

Synen på kvinnan och kvinnans ställning i samhället

Synd och skam

1686 års kyrkolag stadgade, att den som begått lönskaläge skulle stå uppenbar skrift. Den skyldige eller skyldiga skulle då stå på en speciell pliktpall (se bilden). I hela församlingens närvaro blev hon eller han sedan avlöst. Detta ändrades genom att pliktpallen avskaffades 1741 och att kvinnan och mannen i stället fick stå s.k. enskild skrift. Denna ägde rum i kyrkans sakristia och övervarades endast av prästen och tre eller fyra vittnen,

men inför församlingen kungjordes tydligt vilka personer som var underkastade denna speciella ceremoni. Prästerskapet var emot att pliktpallen avskaffades. Man fruktade, att antalet lägersmål skulle öka snabbt.

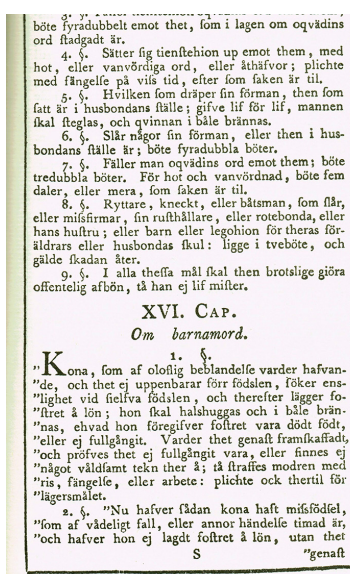
Sedeslöst och odygdigt kvinnfolk

Att föda barn utanför äktenskapet var ett allvarligt brott. En sedeslös kvinna som dolde resultatet av sin synd var inte trovärdig. Kvinnan skulle vara dygdig (ha hög moral), allt annat var otänkbart. Hon skulle vara hustru och mor. Benämningen *kvinnfolk* använde man om de kvinnor som fött barn utom äktenskapet eller levde osedligt på olika vis. Synen på sexualiteten var annorlunda jämfört med idag. Det var sedeslöst och brottsligt att ha sex om man inte var gift, sådant skulle bara gifta par hålla på med. Det kallades för lönskaläge och olovlig beblandelse.

Barnamordsplakaten på 1600-talet

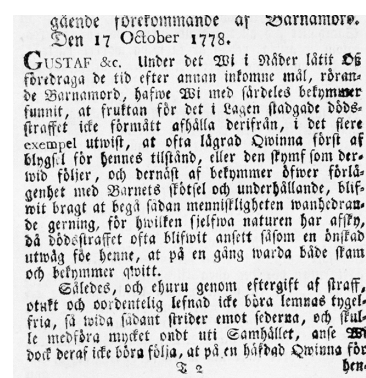
Det första barnamordsplakatet kom redan 1655, utfärdat av Karl X Gustaf. Lagtexten inleds med att synden tilltar och växer från dag till dag och att antalet barnamord ökar i landet. Plakatets lydelse gjorde barnamord till ett brott där en kvinna kunde dömas till döden på blotta misstanken. Ytterligare tre barnamordsplakat utfärdades under 1600-talet, men med få förändringar.

Olovlig beblandelse, söker enslighet och lägger

å lönn; dessa begrepp lyftes fram och därmed var det straffvärt. Viktigt var också om barnet levde vid födseln eller ej. Kunde man bevisa genom obduktion att barnet hade liv och var fullgånget vid förlossningen var det bevis nog för att döma kvinnan till döden.

Barnamordsplakatet 1778

1778 kom Gustav den III med ett nytt barnamordsplakat, vilket innebar att kvinnan hade rätt att föda barnet anonymt på okänd ort. Ingen hade rätt att fråga ut henne vem som var barnafadern. Detta gällde ända fram till 1915. Dödsstraffet kvarstod fram till 1861,

men beviskraven skärptes och användes endast i de fall som det gick att styrka fullt ut att moderns uppsåt var att döda barnet. Benådning skulle dessutom kunna ges om särskilt förmildrande omständigheter fanns.

Framåt 1840-talet blev det mera vanligt att barnamörderskorna blev dömda till straffarbete på spinnhus, antingen på livstid eller tidsbestämt. De kvinnor som på något sätt kunde bevisa att barnet inte var fullgånget eller dött när det föddes hade sådan *tur* att de *bara* blev straffade med 30 par ris, tre slag av paret var för sig. En söndag skulle de undergå uppenbar kyrkoplikt, skrift och avlösning samt därefter sändas till ett spinnhus för att hållas till arbete i sex års tid (Hovrättens beslut).

Kvinnfolket Annica och hospitalsprästen Jöns

Kvinnfolket Annica Thulin kommer med kronoskjuts från Lund till fängelset i Landskrona den 23 februari 1750. Hon har haft köttslig beblandelse med hospitalspredikanten Jöns Cronander från Landskrona. Han ska ha gett henne något gift så att hon förlorat sitt

foster. Jöns blir också satt i fängelset i Landskrona den 20 april 1750. Målet tas upp i Landskrona kämnärsrätt den 20 april 1750. Rannsakningen gällde då både lägersmål och bälgmord (fosterfördrivning). Jöns tituleras *hospitalspräst*, medan Annica tituleras *qwinfolket*.

Landskrona rådstugurätts utslag

Jöns nekar till att ha haft beblandelse med Annica och ännu mindre att han skulle ha gett henne något gift för att fördriva fostret. Misstankarna mot Jöns stärks ytterligare när han försökt att åka över till Danmark under tiden som rättegångarna höll på. Eftersom Jöns var präst begärde han att få en anständig arrest på Landskrona fästning, han ville inte sitta tillsammans med de andra fångarna.

Kämnärsrätten i Landskrona

I nästa rättegång som kämnärsrätten i Landskrona tog upp fallet undrade de om Jöns hade betänkt och rannsakat sig själv angående beblandelsen med Annica Thulin och om han kunde tillstå sanningen och bekänna sig vara skyldig. Jöns svarade att han inte hade mer att bekänna än det han redan gjort. De frågade Jöns hur ofta han och Annica Thulin legat tillsammans i en säng, varpå han svarade att han inte visste, men möjligheten fanns att Annica, som var dristig och djärv hade satt sig i

hans säng. Efter detta svar tyckte frågeställaren det var konstigt att han svarade så eftersom han tidigare nekat till detta. Jöns svarade att han inte sagt något annorlunda än

att det kunde vara möjligt att hon lagt sig ovetandes i hans säng. Han bad då henne att gå hädan men straffade henne inte för hennes dristighet.

Frågeställaren undrade om Jöns och Annica hade samtalat med varandra sedan de kom i fängelset. Jöns svarade att han inte minns så noga, men att han even-

tuellt bad henne om att skaffa en huvuddyna och nattmössa eller att Annica utav sig själv gjorde detta. Men de hade inte samtalat med varandra. På detta svarade Annica att hon hade åt honom lånat en huvuddyna och till nattmössa hade hon lånat honom sitt kläde och bundit det om huvudet på honom. I samband med att hon gjorde detta sa han *min daka detta kunde du väl göra till intet om du ville, du kunde säga du sagt osanning. Ty när jag gav efter så led du inte för det*. Annica svarade då att hon inte tordes göra det eftersom *hon en gång gjort sin sak i Guds och överhetens händer*. Jöns svarade på detta att han inte kom ihåg något av detta som Annica sade.

Epilog

I domprotokollet finns det mer uppgifter om vittnens hörande etc. I augusti 1751 ska Göta hovrätt ha kommit med sitt utslag i saken. Jöns Cronander rymde från Landskrona fästningsfängelse den 25 januari 1752. Den 6 juni samma år rymde Annica Thulin. Jöns avled den 23 september 1753 i Landskrona stadsförsamling, han blev begravd på norra sidan om kyrkan. Troligtvis var han gift eftersom ett par av hans barn avled året efter.

Ewa Runesdotter

www.aneken.se

Källor:

Justitiekanslern -1974, Huvudarkivet EIIIcc:4 (1751) Bild 380 (ArkivDigital)

Justitiekanslern -1974, Huvudarkivet EIIIcc:7 (1752) Bild 2070 (ArkivDigital)

Landskrona Kämnärsrätts arkiv AIa:14 (LLA, Riksarkivet)

Landskrona stadsförsamling (M) CI:3 (1748-1756) Bild 1970/sid 190 (ArkivDigital)

Släktforskardagarna 2023 - från kuster och fjäll

Konsten att sammanfatta alla intryck av släktforskardagarna den 26–27 augusti år 2023 är inte lätt. Det får bli småstycken i stora drag med början av resan till Östersund. Det blev trevligt att känna igen både DIS Syd-funktionärer och funktionärer från sydliga släktforskarföreningar på Arlanda flygplats. Handlingskraftiga personer som trollade fram buss från Frösön till Hotell Östersund och en trevlig restaurang för fredagens lunch. I detta trevliga sällskap bar det sedan av med buss till Folkets Hus och incheckning. Guldkant på dagen här också, alla funktionärer fick varsin tygkasse sydd av eldsjäl hos arrangerande Jämtlands Lokalhistoriker och Släktforskare. DIS monter gick lätt att hitta, men var placerad på balkongen ovanför Vinterträdgården. Det blev tvunget att ta sig upp för en spiraltrappa,

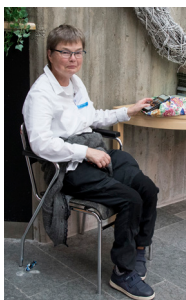
åla sig fram längs balkongen och så allra längst bort fanns montern. En liten trapphiss fanns. Affischerna som monterades på balkongräcket syntes bra nerifrån.

Uppdraget att vara vägledare till föreningen DIS monter kunde väl inte vara så svårt, det kändes trevligt. Med namnbrickan och pappersarmbandet fastnålade på skjortan skulle det gå bra. Flera montervärdar fanns på plats och vi kunde lösa av varandra. Det delades ut flyers och visitkort och svarades på enkla frågor. Frågorna som vi tog hand om var både hur besökarna skulle hitta upp till montern och hur DIS-medlemmarna kan få kontakt med sina regionföreningar. Roligt att kunna informera om faddrarna också. Med jämna mellanrum gick någon av oss runt till övriga föreningar och bjöd in deras funktionärer till DIS monter.

De stora frågorna om Disgen, kartor och om uppdatering av programmet hänvisades upp till montern. Nerifrån såg det trångt ut på balkongen, så DIS-funktionärerna däruppe måste ha fått mycket att göra.

Utanför Folkets Hus var hela gräsmattan fylld av marknadsstånd. Här fanns mycket att välja på. Vi alla besökare kunde köpa lokalt producerad mat att äta på plats eller ta med oss. Vi kunde också köpa böcker, smide, hemstickat, smycken, ullprodukter m.m.

När jag läste listan över föredragshållare inför resan till Östersund upptäckte jag en ny förening och kände igen namnet på en av mina ftDNA-träffar. Föreningen heter *Estlandssvenskarnas kulturförening - Svenska Odlingens Vänner*. Denna förening verkar för att estlandssvenskar ska kunna hålla kontakten. En släktdatabas är under uppbyggnad.

DNA-träffen hade jag inte kunnat belägga. Hann i alla fall byta några ord med träffen och vi kom fram till att höras av mer efter släktforskar dagarna.

Med till Östersund hade jag också en bouppteckningsfråga som gällde mina anor i Halland. Hade sett att Hallands släktforskarförening skulle vara på plats och deras monter skulle finnas i ingången till Vinterträdgården. Perfekt eftersom vi montervärdar också höll till där. När det var lite tomt på besökare hann jag få både vägledning i hur Medlemsportalen kan användas och hur ortnamn i Halland ska uttalas.

Mat- och kaffepauser hanns också med, likaså trevliga pratstunder med alla DIS-funktionärer.

Ingrid Christensson

ingrid@dis-syd.se

Till vänster hänger budkavlarna från släktforskar dagarna ovanför Gunilla Nilsson-Edler. Under ses kanonsalut vid invigningen. Till höger det typiska släktforskarvimlet. Under i DIS monter står Kristina Andersson, Elisabet "Trollet" Leek och Mikael Winblad.

Är du intresserad av vad mera som hände under släktforskar dagarna i Östersund? Vad bestämdes under Släktforskarförbundets Riksstämma och vem som fick årets Örnerpris eller övriga priser? Då kan du följa länken till Rötter [Pangfest för släktforskare i Östersund](#)

Bilderna i Ingrids artikel har tagits av Hans Bjernevik, DIS Öst, på plats som vanligt med kameran.

Nästa år ses vi på Släktforskar dagarna i Malmö - eller hur!

MJL

Lite om Artificiell Intelligens (AI)

Jag har under det senaste halvåret provat på ChatGPT, ett program som använder Artificiell Intelligens (AI) för att svara på frågor och föra ett samtal. Jag bad ChatGPT förklara vad detta är, och detta är dialogen. Texterna är alltså skapade med AI.

Torgny: Hur fungerar Chat-AI?

ChatGPT: Chat-AI, som den du interagerar med just nu, är en typ av artificiell intelligens som är tränad för att generera mänskligt liknande textbaserade svar. Det är baserat på en teknik som kallas för generativt förstärkt lärande. Låt mig förklara hur det fungerar i grunddrag: **Träning och datainsamling:** Först samlas stora mängder textdata från olika källor, som böcker, webbsidor, artiklar, konversationer och mycket mer. Denna text används som grund för att träna AI-modellen.

Transformer-arkitekturen: AI-modellen som används för chat-AI är byggd på en arkitektur som kallas en "Transformer". Detta är en djup inlärningsarkitektur som är mycket kraftfull för att bearbeta och generera text.

Träning av modellen: Modellen tränas på textdata genom att förutsäga nästa ord i en mening eller fortsättningen av en textbit. Genom att göra detta lär sig modellen grammatik, syntax, semantik och även en viss förståelse för sammanhang.

Finjustering: Efter den inledande träningen finjusteras modellen med hjälp av specifika dataset som är utformade för att göra modellen mer användbar och lämplig för en viss uppgift, som chattkonversationer i det här fallet.

Generering av svar: När en användare ställer en fråga eller ger en ingång, analyserar modellen texten och försöker generera ett svar baserat på den inlärd informationen. Den försöker producera ett svar som är sammanhängande och relevant för frågan.

Anpassning och interaktion: Modellen kan vara programmerad att interagera på olika sätt beroende på vad utvecklarna har designat den för. Den kan ge information, svara på frågor, skapa text, simulera konversationer och mer.

Det är viktigt att notera att även om chat-AI som denna kan generera imponerande svar, har den sina begränsningar. Den förstår inte verkligheten på samma sätt som människor, och dess svar baseras på de mönster och samband den har lärt sig från träningsdatan. Ibland kan det ge felaktiga eller inkorrekta svar och har svårt med abstrakta eller djupa resonemang. Forskning pågår ständigt för att förbättra prestanda och säkerhet hos sådana AI-system.

Torgny: Kan du förklara det lite enklare?

ChatGPT: Absolut! Tänk dig att AI-chatten är som en väldigt smart textskapare. Här är hur det fungerar i enklare ord:

Lärande från texter: AI-chatten lär sig genom att läsa massor av texter från böcker, internet och samtal. Den försöker förstå hur människor pratar och uttrycker sig. **Att svara på frågor:** När du ställer en fråga eller säger något till AI:n, tittar den på de texter den har lärt sig och försöker skapa ett svar som passar.

Som en textpussel: Tänk på AI:n som ett pussel som sätter ihop ord och meningar för att svara dig. Den försöker göra det på ett sätt som låter naturligt och meningsfullt.

Träning gör det bättre: Ju mer den tränas, desto bättre blir den på att förstå och svara på olika sätt. Det är som att öva för att bli bättre på ett spel eller ett instrument. **Inte alltid perfekt:** Ibland kan AI:n göra misstag eller ge konstiga svar. Det beror på att den bara använder det den har lärt sig och inte riktigt förstår saker som människor gör.

Så, i grund och botten, AI-chatten är som en text-expert som försöker hjälpa dig genom att använda all information den har samlat från texter.

Torgny: Ge en ännu enklare förklaring

ChatGPT: Självklart! Tänk på AI-chatten som en pratande dator. Precis som du lär dig från böcker och samtal, har AI:n lärt sig från texter. När du säger något till den, försöker den svara genom att använda det den har lärt sig. Det är som om det bygger meningar som pusselbitar för att prata med dig. Ibland kan det göra fel eftersom det inte riktigt förstår allt på samma sätt som du gör.

Torgny: Vad ser du för risker att använda Chat-AI?

ChatGPT: Användningen av Chat-AI medför vissa potentiella risker och utmaningar:

Spridning av felaktig information: AI-systemet genererar svar baserat på den information det har tränats på. Om den har blivit tränad på felaktiga eller vilseledande källor kan den sprida felaktig information.

Brist på kritiskt tänkande: Användare kan luta sig för mycket på AI:ns svar utan att kritiskt granska dem. Detta kan leda till att människor inte tänker själva eller ifrågasätter det som sägs.

Säkerhetsrisker: Om användare delar känslig eller personlig information med AI-systemet kan det finnas en risk för att denna information kan användas på felaktiga sätt.

Förstärkning av fördomar: Om träningsdatan innehåller fördomar eller diskriminerande innehåll kan AI-systemet oavsiktligt generera svar som förstärker dessa fördomar.

Etiska och moraliska dilemman: AI-system kan ställas inför situationer där det är svårt att avgöra vad som är den mest lämpliga eller etiska reaktionen.

Manipulation och missbruk: AI-system kan potentiellt användas för att skapa övertygande fejkade texter eller sprida desinformation med avsikt att manipulera människor.

Beroende och social isolering: Om människor förlitar sig för mycket på AI för att ha konversationer eller söka information, kan det leda till att de minskar sina mänskliga interaktioner och isolerar sig.

Anonymitet och ansvar: Eftersom AI-systemet kan användas anonymt, kan det vara svårt att fastställa vem som är ansvarig om något går fel eller om det används för skadliga ändamål.

Det är viktigt att vara medveten om dessa risker och utmaningar och att använda Chat-AI med försiktighet.

Utvecklare och användare behöver arbeta tillsammans för att minimera dessa risker och se till att teknologin används på ett ansvarsfullt och etiskt sätt.

Torgny: Tack

ChatGPT: Du är välkommen! Tveka inte att återkomma om du har fler frågor eller behöver mer information. Ha en bra dag!

Släktforskarveckan Skåne 2023

Arkiv Centrum Syd i Lund

Skånes Släktforskarvecka inleddes med en stor invigning på Arkivcentrum Syd i Lund den 3 juli. Det var Skånes Släktforskarförbund, Lunds Släktforskarförening och Riksarkivet i Lund som tillsammans med skånes släktforskarföreningar bjöd på en spännande heldag fylld av släktforskaraktiviteter. Förutom utställningar, bokbord, släktforskarhjälp, rundvandringar, information från Dis och ArkivDigital gavs det fyra föredrag.

Skånes Släktforskarförbunds ordförande Hans-Göran Nilsson hälsade de talrika besökarna välkomna i sitt inledningsanförande. Han spådde att Släktforskarvecka Skåne inte återkommer nästa sommar, eftersom 2024 års släktforskardagar då kommer att arrangeras i Malmö i augusti. Skånes släktforskare orkar knappast att genomföra två så stora arrangemang nästa sommar. Hans-Göran avlöstes av Claes Westrup, ordförande i Lunds släktforskarförening, som hälsade besökarna välkomna till Lund.

De fyra föredragen fyllde föreläsningssalen, inte så konstigt med föredragshållare kända från radio och tv. Släktforskaren Fredrik Mejster inledde med sitt ämne *Okända fäder och anonyma mödrar – DNA kan lösa möjliga släktgåtor*. Han avlöstes av trädgårdsjournalisten Gunnel Carlsson som berättade *Om gröna rötter och trädgårdsliv*. Därefter följde Ulf Ellervik, professor i organisk kemi vid Lunds universitet som talade om *Den svåra konsten att leva*. Så avslutade Måns Linden, forskare vid Enheten för medicinens historia vid Lunds universitet, föreläsningarna med *Kyrkboken som journal, medicinska präster före klinikens födelse*.

Många av Skånes släktforskarföreningar hade bord i korridorerna där man berättade och visade vad man kunde erbjuda de talrika besökarna. DIS Syds monter fanns i en lokal med namnet Fascikeln. Vi som bemanade montern demonstrerade DIS olika produkter samt besvarade de frågor vi fick om dem. Cirka 60 personer besökte vår monter under en intensiv dag.

Mats J Larsson

Staffanstorps Folkets hus

På tisdagen den 4 juli var DIS Syd hos Staffanstorps Släktforskarförening på Folkets hus. Staffanstorpsföreningen hade släktforskarjour, sålde DNA-kit och serverade kaffe. Förutom Disgenhjälp presenterade vi vår förening och vilka verktyg och produkter vi tillhandahåller till hjälp för släktforskaren. Dagens stora dragplåster var dock Gösta Gansmarks föredrag och det uppdaterade Knektregistret. Under dagen kom ett 50-tal besökare till Folkets hus.

Viveca Kristiansen

Ystads Militärhistoriska Museum

Onsdagen den 5 juli var vi från DIS Syd tillsammans med Ystadbygdens släkt- och bygdeforskarförening på plats i Ystad. I år var det i samarbete med Ystads Militärhistoriska Museum i deras lokaler på det före detta regementsområdet.

Ystad har en lång tradition som militärstad. Karl XII ledde Sverige från staden några månader när han 1715 återvände från Stralsund. Han flyttade därefter sitt högkvarter till Lund. Den fasta militära närvaron började 1773, med en skvadron ur Kronprinsens (dåvarande Mörnerska) Husarregemente. De var till en början inkvarterade i stan, men 1812 invigdes kasernen på Stora Östergatan. 1894 förlades Skånska Dragonregementet till Ystad, då till kasernen vid Östergatan och den 1 november 1897 flyttade de in på Regementsområdet.

Nya byggnader uppfördes i de östra delarna av stan, och togs i bruk 1897 och hela Regementsområdet stod klart 1913. De militärer som huserat i byggnaderna är:

1897 - 1927 K6, Kungl. Skånska Dragonregementet
1928 - 1963 I7, Södra Skånska Infanteriregementet
1963 - 1982 P7, Södra Skånska Regimentet
1982 - 1997 Lv4, Skånska Luftvärnskåren

All militär verksamhet upphörde på regementet och i Ystad den 31 december 1997.

Precis som på många andra regementen i Sverige har byggnaderna fått ändrad verksamhet. De är ombyggda till bostäder, skolverksamhet, kontor, restauranger med mera.

Under dagen blev besökarna under guidade turer informerade om Ystads militära historia, museets samlingar samt den 50 kvadratmeter stora och intressanta målningen av Oscar Matthiesen *Skaanske Dragonofficerer rider i bad* (ovan).

DIS Syd representerades av fyra funktionärer, vi hade fullt upp hela dagen med att visa Disbyt, Disgen och prata med besökarna. Det var drygt 100 talet besökare i lokalerna varav hälften aktivt besökte vår monter,

här ovan Kent Hektor vårt Disbytombud, Ystadbo.

Även Ystadbygdens släkt- och bygdeforskarförening hade en god tillströmning av besökare i sin monter. Ystads Allehanda hade dagen efter nästan en helsida i tidningen med ett trevligt reportage om *Nyfikna besökare forskade i sina rötter*.

Tyvärr stängde museet i augusti på obestämd tid. Det är uppsagt från sina nuvarande lokalerna och vet ännu inte var de skall flytta. Tills vidare får vi roa oss med att utforska deras hemsida <https://ymhm.se/>. Jag rekommenderar deras personregister och annan dokumentation över dragonerna på K6 <https://ymhm.se/k6dragoner/>. Där har jag hittat uppgifter om flera släktingar.

Viveca Kristiansen

Lantbruksmuseet i Alnarp

Lördagen den 8 juli 2023 blev en vacker dag och tidigt på morgonen styrde jag kosan mot Alnarp och Lantbruksmuseet som finns där. Där skulle Släktforskarveckan Skåne vara, och jag skulle visa vad vi i DIS Syd erbjuder. Jag skulle svara på frågor om vår förening, om släktforskning, visa Disgen och vad vi mera kan hjälpa er släktforskare med.

Lantbruksmuseet ligger i den vackra parken i Alnarp strax söder om Lomma, ett par kilometer inåt landet. Där bjöd Lomma - Burlöv Släkt- & Folklivsforskare, tillsammans med Lomma Museiförening Hembygdsföreningen i Lomma, Lantbruksmuseet i Alnarp, Alnarpsparkens vänner och DIS Syd, på en spännande heldag, knutet till släktforskning, museet och bygden.

Ett drygt 70-tal besökare kom för att ta del av dagens aktiviteter:

- Släktforskarhjälp
- Prova på släktforskning
- Utställning: Var bodde och verkade släkten?
- Visning av datorprogram som hjälp i släktforskningen
- Visning av äldre bilder från Alnarp, Bjärred och Lomma
- Information om Hembygdsföreningens verksamhet
- Prova *App-vandring* med tipspromenad i Alnarps Park

Lantbruksmuseet

Alnarps lantbruksmuseum tillkom genom ett initiativ i samband med de skånska hushållningssällskapens 100-årsjubileum i Alnarp 1914. Man startade bygget av en museibyggnad i rödmålat trä, ritad av Alfred Arwidius, och den stod färdig 1916 (nedan). Efter jordbruksutställningen på Baltiska utställningen i Malmö 1914 flyttades de flesta föremålen hit, och finns nu i museet. Museet inrymmer jordbruksmaskiner, traktorer, redskap och allt annat som användes på gårdar och i hushållen i äldre tider. Sveriges första skördetröska, konstruerad på Axelvolds gård, finns i museet. I anslutning till museet

finns en stödjande vänförening. I andra byggnader på området finns Hovbeslagsmuseet, utifrån den tidigare utbildningen av hovslagare i Alnarp, Vagnsmuseet, med vagnar och åkdon från 1700-talet och framåt, samt den permanenta utställningen om Alnarps historia.

Alnarpsparken och Lantbruksuniversitetet

I Alnarp finns en vacker botanisk trädgård, Alnarpsparken, som är öppen för allmänheten. I parken finns idag en stor mängd växtarter från hela världen och är även studentområde för Sveriges lantbruksuniversitet och används i undervisningen där. De äldsta träden lär vara över 300 år gamla. Det är ljuvligt att på våren vandra bland marktäckande scilla, vitsippor, ramslök och snödroppar, och olika tidiga magnolia- och rhododendronsorter. Det finns även stora möjligheter till egen picnic i parken.

Parken började anläggas 1860 i en gammal almskog, vilken omtalades redan i Carl von Linnés Skånska resa. Den kungliga lantbruksakademin startade sin verksamhet 1813 och efter Ulltuna tillkom Sveriges andra Lantbruksinstitut för högre utbildning inom jordbruket i Alnarp 1862. Då började även Alnarps vackra slott byggas i parken (till höger), som administrationsbyggnad för Lantbruksinstitutet.

Alnarpsgården ligger strax intill parken. Efter en totalrenovering 1996 innehåller gården numera undervisningslokaler. På området finns också Hälsans rum, ett fristående center för healing, spa och andlig rehabilitering.

Idag är verksamheten vid SLU Alnarp (Svenska lantbruksuniversitet) koncentrerad kring landskapsarkitektur, trädgård, växtproduktion och sydsvenskt jord- och skogsbruk. Förutom parken har SLU Alnarp studentlokaler och stora arealer för försöksodlingar av framtida grödor.

Alnarps historia

Alnarp finns belagt sedan 1100-talet som *Alnethorp*, då det redan var ett herresäte med stor egendom. Under medeltiden och den danska tiden ägdes det av olika danska stormän och adelssläkter. När Skåne blev svenskt 1658 drogs gården in till kronan och fram till 1870-talet var Alnarp (eller Alnerup som den hette då) en av landets kungsgårdar och brukades av en arrendator. Många av bönderna i kringliggande byar fick utföra dagsverken på kungsgården. År 1694 gjordes Alnarps kungsgård till löneboställe för guvernören i Skåne och senare för landshövdingen i Malmöhus län. Arrendet blev en del av landshövdingens löneförmån.

På 1600-talet var Alnarp bebyggt med ett gammalt, tre våningar högt, grundmurat stenhus av medeltida ursprung, som stod kvar till 1781, då det revs.

Bland arrendatorerna under tidens lopp kan vara värt att nämna amiralitetsmajoren Henning Ankargrip, som 1680 övertog Alnarp på arrende. Han arrenderade även Limhamns Kalkbruk och anlade det första tegelbruket i Lomma, vilka kom att skapa grunden till en storindustri, som senare blev Skånska Cementaktiebolaget. Ankargrip hade tidigare varit norsk kofferdiskeppare och burit namnet Olsen. Vid Malmös belägring 1677 under det skånska kriget gjorde han så stora insatser för stadens försvar att han blev utnämnd till major och adlad. Han köpte några år senare Rönneholm Slott (norr om Stehag) och grundade också Hör säteri (nuv. Åkersberg).

Torgny Larsson

Fornminnesföreningen startade i Hemmesdyngge 1924 och flyttade sin verksamhet till Svaneholm 1935 då Andelsf reningen köpte slottet med omnejd. Nästa år firar vi alltså 100 års jubileum.

Antalet medlemmar har minskat sedan pandemin och  r ett av de områden som vi prioriterat för att få fler medlemmar. Antalet medlemmar  r för närvarande 175.

Enligt föreningens stadgar  r hembygdsföreningens ändamål att inom hela Vemmenhögs härad efterforska, bevaka, undersöka och bekantgöra fornlämningar samt v rda och synliggöra hembygdens kultur och miljö för att lära och förstå bygdens historia som en grund för framtidens utveckling.

Ett specifikt ändamål med vår förening är att *vårda och utveckla Svaneholms slotts museum och dess samlingar samt göra det tillgängligt för allmänheten*. Att driva ett museum fordrar i princip alltid ett ekonomiskt stöd vilket vi fått genom gåvor, arv och kommunala bidrag från en av häradets tre kommuner, Skurups kommun.

De senaste åren har emellertid varit en kamp mot den ekonomiska verkligheten. Från Skurups kommun har vi årligen erhållit ett engångsbelopp för att genomföra nationaldagen. Fornminnesföreningen har vid ett flertal tillfällen, efter ansökan, erhållit pengar från Skurups sparbank. (sparbanksmiljonen). Ett betydelsefullt bidrag f r inköp av LED-lampor som bland annat bidragit till minskade el-utgifter.

Arrangemang

Under ett verksamhetsår arrangerar vi föreläsningar, utställningar, midsommarfirande, Svaneholm by night, konsert, sp kvandringar samt erbjuder guidningar. Guidningarna  r en viktig inkomstkälla för museet.

Uts llningar

Uts llningar förekommer regelbundet, till exempel Allmogeutst llning, Rutger Macklean och konstutst ll-

ning i samband med påsken. En kommande utställning kommer att handla om Skånska kriget.

Julmarknad

Årets stora begivenhet  r julmarknaden som i  r genomförs den 11 och 12 november. Det är fantastiskt med en julmarknad på ett slott. Utöver knallar såväl ute som inne arrangeras barnaktiviteter i form av julpysel, julklappsutdelning av tomten. I grevinnans salong säljs k ffe och hembakade kakor.

Slottsrunder - besök fem slott i sydöstra Skåne

Slottsrunder, fem slott, ett kloster och en borg, (www.slottsrunder.se)  r ett projekt som initierades av Svaneholm och Christinehof under ett EU projekt. Sedan tidigare har vi deltagit i South Baltic Manors (SBM) vilket omfattar fyra andra länder i  stersj or det. Under 2022 och 2023 har Slottsrunder med bidrag från Region Skåne utökats med barnaktiviteter, såsom Greve Korre (www.slottsrunder.se/skattjakten). Syftet med runden och kartan är att locka turister till natursköna områden med slott och andra kulturupplevelser. Slottsrunder har marknadsförts i Sverige, Danmark, Tyskland, Polen och Litauen.

Öresund Go

Vi har under året inlett ett samarbete med Öresund Go för att få fler danskar att besöka slottet.

Lars Andreasson

Ordförande

Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening

- Föreningen bildades: 1924
- Antal medlemmar: 175 medlemmar
- Ordförande: Lars Andreasson
- Föreningens säte: Skurup
- Hemsida: <https://svaneholmsslott.se>
- Epost: svaneholm.museum@telia.com

Med cirka 1600 medlemmar är Hallands Släktforskarförning en alert 40-åring. Senare års stora medlemstillströmning beror på hemsidans populära *Medlemsportal*. Här finns kyrkoboksavskrifter för hela Hallands befolkning 1680–1952. Totalt har vi nu 1,4 miljoner poster, vilka kontinuerligt fylls på av föreningens ideella krafter. På *Församlingssidorna* presenteras alla socknar med unikt material och med länk till föreningens databaser och allmän information.

Det är alltså enkelt att komma i gång som släktforskare i Halland. Kursverksamheten är livlig, och cirklar ordnas runt om i länet. För visst är den sociala samvaron viktig. Därför, och också för att värva nya släktforskare, anordnas föreläsningar några gånger per termin. Populärast av föreningens arrangemang är *Forska och fika* varje måndagseftermiddag i föreningslokalen i Halmstad. Där finns föreningens bibliotek och datorer, men framför allt möts medlemmarna av erfarna som kan lotsa och ge råd. *Måndagsvårdarna* står för kaffet, och stämningen brukar vara uppsluppen när släkthistorier dryftas och trådar nystas.

Forska och fika lockar många till föreningslokalen på måndagseftermiddagarna. Klas-Göran Stehn är måndagsvärd den här dagen och Reine Axelsson har pausat sin forskning för en stunds social samvaro.

Föreningen vill verka för känslan av samhörighet, och här fyller medlemstidningen med fyra nummer per år en viktig funktion. *Hallandsfarares Information* heter den. Namnet är inspirerat av att hallänningar förr i tiden kallades för *hallandsfarare* (belagt mellan åren 1208 och 1746), en beteckning som syftade på att man reste runt i Halland för att söka sitt uppehälle och försörjning. Ett passande namn för en tidning där man söker sina rötter, får tips och råd om forskning och annat som är relevant för medlemmarna i föreningen. Vår tidning är en viktig del av verksamheten, och ett värdefullt verktyg för alla släktforskare i Halland. Vi finns också på Facebook med en sida för föreningsinformation och en med den populära gruppen *Halländska SläktFrågor HSF* med möjlighet för medlemmarna där att göra inlägg. Facebook kompletteras av ett nyhetsbrev via mejl för snabb information. Nyhetsbrevet är gratis, så för dig som är intresserad av forskning i Halland: gå in på vår hemsida hallandsslaktforskare.se och anmäl ditt intresse!

Gunnel och Sören Hörlyk kom ända från Partille till föreningslokalen i Halmstad för att få hjälp av Erik Andersen med sin danska släktforskning.

Och har du vägarna förbi: välkommen att titta in till föreningen med mottot: *Vi sprider ljus över historien.*

Kathinka Lindhe

Redaktionsmedlem

Foto: Gun Bergenfelz

Hallands Släktforskarförning

Omfattar hela Halland med filialer i Falkenberg, Varberg och Kungsbacka.

- Cirka 1600 medlemmar – i och utanför Halland, även utanför Sverige.
- Hemsida: www.hallandsslaktforskare.se
- Kansli: Rytta revägen 4, Halmstad. Bemannat måndag-torsdag, kl 9–15.
- Kontakt: e-post: info@hallandsslaktforskare.se telefon 035-12 82 72.
- Ordförande: Ulla Thorstensson
- Medlemstidning: *Hallandsfarares Information*, utkommer med fyra nummer per år. Upplaga cirka 1300 ex. Cirka 240 har valt att enbart läsa den digitalt.
- Nyhetsbrev. Aktuell information och olika tips skickas ut fortlöpande.
- Facebook. Sidan med föreningsinformation och gruppen *Halländska SläktFrågor HSF* med möjlighet för medlemmar att göra inlägg och diskutera halländska släktfrågor.
- Forska och fika i föreningslokalen alla helgfria måndagar 14–18. Självstudier 9.30–14.

Flaggor i Disgen 2023

Flaggor är bra att använda i Disgen för att gruppera eller markera personer eller som hjälpmedel i din forskning. De underlättar vid sökning och identifiering av personer samt är bra att använda vid urval och exporter.

Exempel på flaggor

Flaggor definierar du själv efter dina egna behov. Här följer några exempel på flaggor: Mina direkta anor, Mors släkt, Fars släkt, Anders Janssons ättlingar, Mina 4-männingar, Emigranter, Amerikanska släktingar, Soldater, Födda i Jämshögs församling, Dog unga, Kvinna med partner, DNA-träff, Inte kontrollerad, Bouppteckning finns inte, Bodde på Åkarp nr 4, Nämnd i Gumme Nilssons bouppteckning, Nyupplagt, Tillhör Estenbergska släkten, Nämndeman, Dömd, Rusthållare, Finns ej i Sveriges Dödbok.

Definiera en flagga

Innan du kan tilldela en flagga till en person, måste du först definiera flaggan. Det gör du i fönstret *Redigera flaggor*, som nås från huvudmenyns Verktyg > Redigera flaggor. Du behöver bara definiera en flagga en gång, men den kan tilldelas till många personer.

Du anger ett beskrivande namn för flaggan, t.ex. *Emigranter*, *Bengt Jonassons ättlingar*, *Mors släkt* eller *DNA-träff*. Du anger en färg för flaggan samt vilka av flaggorna som skall visas på Familjeöversikten (FÖ). Du kan ha upp till fyra olika grupper av flaggor (flaggrupper) som visas i FÖ.

Du kan ändra alla uppgifter om en flagga, och det är i samma fönster du gör det. Allt kan ändras. Det är också här du ändrar vilken av de fyra flaggrupperna som skall visas i FÖ. Glöm inte klicka på OK-knappen när du är färdig, annars sparas inte dina ändringar. Ändringarna slår igenom direkt för alla personer som har den flaggan satt. Det går också att ta bort en flagga som inte används längre, men det går inte om den är tilldelad någon person.

Vid import av personer från en Gedcom-fil eller från XML, då skapar programmet själv en flagga med specifikt namn, och tilldelar den till alla importerade personer, så att du sen lätt kan se och söka vilka personer som importerats. Även vid konvertering från Disgen 8, skapas en separat flagga.

Standardflaggor

I fönstret *Redigera flaggor* finns en kolumn *Standard*. Det är en specialfunktion. De flaggor du bockar i här kommer att tilldelas alla nya personer du registrerar. T.ex. flaggan *Mors släkt* kan du ha angivit här, om du registrerar just personer ur din mors släkt. Men glöm inte ta bort boken i Standard-kolumnen, när den inte skall sättas automatiskt längre.

När du lägger till en ny person, så kommer där att visas vilka flaggor som är valda som *Standard* och som alltså kommer att ges den person du håller på att registrera. Med knappen *Ändra flaggor* kan du dock själv ändra/välja vilka som skall sättas för just denna person. Det går också att tilldela flaggor senare.

Sätta flaggor på en person

De flaggor som är satta för en viss person visas i panelen *Flaggor* i Personöversikten (PÖ). Med knappen *Hantera flaggor* i den

panelen öppnas fönstret *Hantera flaggor för person*. De flaggor som visas i högra delen är de flaggor som redan tilldelats personen, och i vänstra delen visas alla övriga flaggor som du definierat. Genom att markera en flagga i vänstra delen och klicka på den övre pilen i mitten, så flyttas flaggan över till högra delen, och personen får alltså även den flaggan. Det samma händer om du

dubbelklickar på en flagga till vänster, då flyttas den över till höger. Glöm inte att avsluta med att klicka på OK-knappen, annars sparas inte ändringarna.

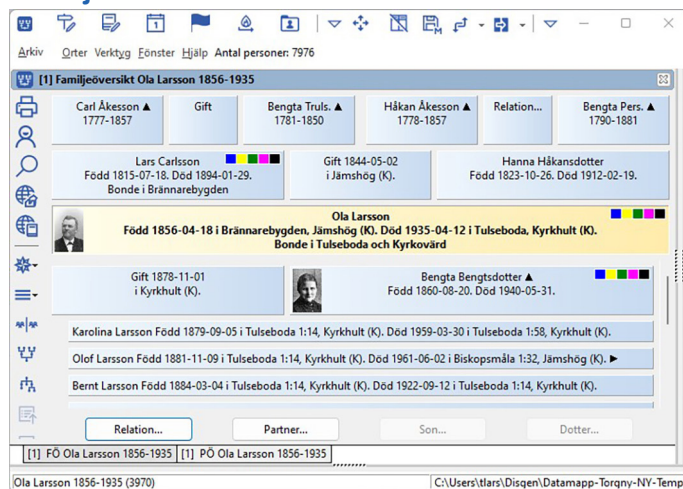
På samma sätt tar man bort en flagga som är satt för personen, genom att markera en flagga i högra delen och sen klicka på knappen med riktning åt vänster. Undvik de båda undre pilarna i mitten, för de flyttar över alla flaggorna från ena sidan till den andra.

Sätta flaggor på flera personer

Det kan du göra i en söklista. Markera en, flera eller alla (Ctrl+A) personer i en söklista, högerklicka och välj alternativet *Lägg till flaggor för markerade personer*. Då öppnas fönstret *Lägg till flaggor för markerade personer*. I vänstra delen finns alla de flaggor du definierat. Den eller de flaggorna som skall tilldelas de markerade personerna flyttar du över till högra sidan, och klickar på OK-knappen.

På samma sätt kan du ta bort flaggor från de personer du markerat i en söklista. I högerklick väljer du i stället *Ta bort flaggor för markerade personer*, och flyttar över från vänster till höger den eller de flaggor som skall tas bort från de markerade personerna. Ock glöm inte att avsluta med OK-knappen.

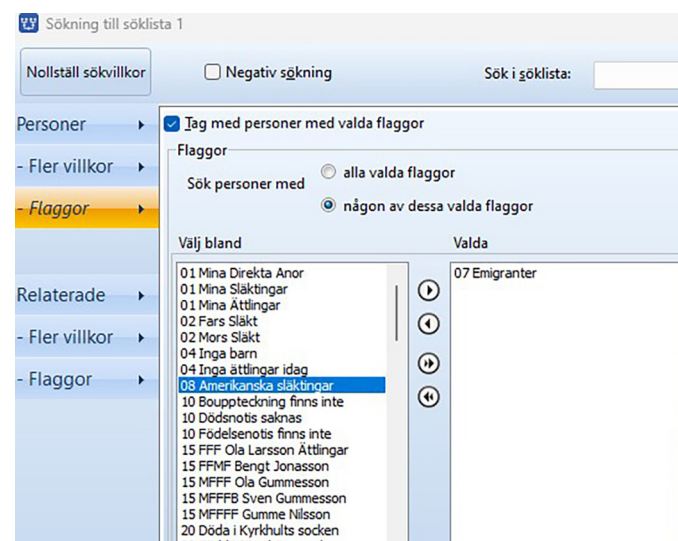
Familjeöversikten

I Familjeöversikten (FÖ) visas flaggor i varje persons övre högra hörn som små färgade kvadrater. Det är bara de flaggor som du bockat för i kolumnen för aktuell flaggrupp som visas, och i FÖ finns plats för max fem som visas. Om det visas ett plus vid flaggorna här så har personen mer än fem av de flaggor du valt skall visas. Personens samtliga flaggor hittar du alltid i paletten Flaggor i personens Personöversikt (PÖ).

Hur används flaggor?

Förutom att du snabbt kan se flaggor i Familjeöversikten (FÖ), kan de användas för olika sökningar, urval och exporter. Du kan lätt med den detaljerade sökningen söka de personer som har en viss flagga, t.ex. alla emigranter. Du kan även kombinera flera flaggor för att t.ex. söka de som är födda i Jämshögs socken och emigrerat.

Flockar kan användas som urval vid olika exporter: Export till Gedcom, export till XML, export till appen Släkten, när du gör ett Disbyt-utdrag eller skapar en släktpresentation för webbläsare. På det sättet kan du dela med dig av delar av din forskning.

Torgny Larsson

Skånes Släktforskarförbund presenterar höstens program 2023:

Månadsföredrag och temadag

Föredrag två onsdagar på Zoom kl. 19-20.

18 oktober med Mats Erasmie som berättar om Utvandring till Sydamerika.

6 december med Håkan Henriksson berättar om Fångarna i det stora nordiska kriget.

Temadag med lunch på ASC i Lund lördagen den 18 november.

Temat är Fattiga och rika i Skåne. Föreläser gör Barbro Frankié, Jesper Aspegren, Bengt Liljegren och Sara Wilhelmsson.

Anmälningsslista på förbundets hemsida cirka en månad i förväg, www.sksf.se

Saxade tips & notiser

Ny version av Dödboken är snart redo för nätet

Just nu pågår slutspurt med nästa version av Sveriges dödbok, den nionde i ordningen, DB9, med uppgifter om alla som avlidit i Sverige 1815–2022. Om allt går som beräknat kommer den nya versionen även att finnas i abonnemangsform till jul.

Projektledaren Anders Berg bekräftar: All registrering är klar och den nya versionen kommer att vara tillgänglig både på usb-sticka och som abonnemangsbaserad databas på Rötter.

För ett tag sedan beslutades det också att projektet Namn åt de döda kommer att fortsätta åtminstone till och med 2025 och lanseringen av Sveriges dödbok nr 10. Då ska databasen täcka hela 1800-talet.

ArkivDigitals Bouppteckningsregister

Bouppteckningarna är ett viktigt källmaterial och hos ArkivDigital finns fotograferade bouppteckningar från äldsta tid fram till år 1960 för alla län. År 2017 lanserade ArkivDigital 2017 ett sökbart register till bouppteckningarna, och detta register har sedan dess vuxit i rask takt. Mycket nytt har indexerats under de senaste åren. Med hjälp av detta bouppteckningsregister går det mycket snabbare att hitta dina förfäders bouppteckningar.

Du hittar registret i fliken *Registersökning* och väljer *Bouppteckningsregister* i fältet Registerkälla. Det finns *Enkel sök* och *Avancerad sök*. I Enkel sök skriver du sökuppgifter du vet på en rad, medan i Avancerad sök fyller du i ett antal fält. Prova gärna på olika stavning av namn.

Du kan söka på namn, årtal då bouppteckningen gjordes samt län och församling där den avlidne personen bodde. När du söker på årtal är det bra att komma ihåg att bouppteckningen inte alltid gjordes samma år som personen avled. Sök därför gärna på ett tidsintervall med start det året som personen avled och ett par år framåt i tiden.

Arkivens dag 2023

Välkomna till Arkivens dag den 11 november 2023! Årets tema är *Färg och form*. 2023 är året då arkiven visar sig från sin mest färgstarka sida. Från handkolorerade fotografier till spännande konstnärliga livsöden. Man visar upp vackra handstilar, lyckad och mindre lyckad design, ritningar över häftiga byggnader som aldrig blev byggda och hur modet förändrats när det gäller kläder, inredning och till och med gem.

Kontrollera med din släktforskarförening vilka arrangemang som ordnas på din ort på Arkivens dag.

Ny säsong av populär podd om vårt kulturarv

Ett lyssningstips för alla som gillar historia, kultur och kulturarv. Nu har en ny säsong av Hembygdsförbundets podd *Resten är historia* släppts.

Det första avsnittet podden säsong 2, handlar om sverigebilden ur ett amerikanskt perspektiv. En gång i tiden var vi *dirty swedes*. Hur har amerikanernas syn på Sverige utvecklats över tid? Inbjuden gäst är Ingrid Nyholm Lange vid American Swedish Institute.

Nya avsnitt släpps varje onsdag under fem veckor framöver. Bland annat kommer det bli intressanta samtal om det kristna kulturarvet, allmogekulturen och det romska kulturarvet.

Laddar inför Släktforskar dagarna i Malmö 2024

Malmö Släktforskarförening är redan i full gång med arbetet inför nästa års mässa, som ska hållas i Baltiska hallen i Malmö. Föreningens ordförande Alf Johansson hoppas att spännande föredrag och *snabb-släktforskning på scen* ska locka både nördar och nybörjare.

Alf berättar att Malmö Släktforskarförening redan har varit i gång med planeringen inför nästa års evenemang i ett och ett halvt år.

Reservera redan nu helgen den 24–25 augusti för släktforskar dagarna i Malmö 2024. Välj www.sfd2024 som favorit och håll dig uppdaterad.

Höstens digitala lunchföredrag från Riksarkivet

Den 20 oktober ges *1523 - vad breven har att berätta*. Brevens värde som källmaterial ligger delvis i dess oftast exakta datering: de ger en inblick i vad en enskild person en enskild dag ville meddela någon annan. På så sätt kan de alltid bidra till vår kunskap om den samtid de skrevs i.

Drygt 230 svenska brev från 1523 har bevarats till vår tid. Vilken bild ger de av märkesåret för Gustav Vasa? Sara Risberg från Riksarkivet berättar. Föredraget är kostnadsfritt. Föranmälan krävs. Mer info och länk till anmälan kommer ut senare.

ArkivDigital erbjuder föreläsningar

Den första onsdagen i månaden erbjuder ArkivDigital föreläsningar i ämnen med anknytning till släktforskning.

Tipsen är saxade från Sveriges Släktforskarförbunds, Riksarkivets och Arkiv Digitals hemsidor.

HÖSTMÖTE DIS Syd

2023-10-28

Tid: 11-14.30

Plats: ArkivCentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund

Föredragshållare: Lars Åke Sellberg om DisbytMatch; Ewa Runesdotter om appen Släkten; Niklas Hertzman; vad AI (Artificiell Intelligens) kan göra inom släktforskning.

Inbjudan till Höstmötet finns på sidan 5.

ESLÖV

Disgen-träff

Vi startar disgenträffar i Eslöv igen efter ett långt uppehåll. Hjärtligt välkomna tillbaka, önskar Siri, Eva och Anders.

Tid: 2023-09-30 13:00 - 16:00

Plats: Medborgarhuset, Södergatan 29 (sidoingång), Eslöv

Tema: Anders Larsson visar grundläggande funktioner i Disgen.

Kostnad: 40 kronor inklusive kaffe, te och smörgås.

Obligatorisk anmälan (ange datum i ämnesfältet) till: eslov@dis-syd.se.

HELSINGBORG

Släktforskning över Öresund

DIS Syd och Danske Slaegtforskere Helsingör ordnar en gemensam släktforskardag den 7 oktober på Träffpunkt Sköldenborg, Hebsackersgatan 6, Helsingborg. Priset för denna dag är 400 kr. Det finns platser kvar. Mer information kommer till alla anmälda. Kontaktperson: aclindberg2004@yahoo.se

KLIPPAN

Introduktion till Disgen

Bengt Johansson går igenom grunderna i Disgen. Kursen är bra för nybörjare men även för de som har använt Disgen ett tag men vill bli säkrare. Kursen består av tre träffar på Sågen i Klippan och du tar helst med dig en dator.

Tid: tors 6, 13 och 20 nov kl. 18 - 20. Ingen kostnad.

Begränsat antal deltagare. Anmälan till bengt.johansson@dis-syd.se.

Hjälp med Disgen

Tisdagar jämna veckor 5/9 – 28/11 kl. 17.30 – 21.00. Vi hjälper dig med dina frågor om Disgen, Disbyt, kartor och bilder i Disgen m.m. Plats: Åsbo Släkt- och Folklivsforskarens släktforskarjour i deras lokal på Sågen, Ängelholmsgatan 7. Frågor: Lena Ringbrant Ekelund lena@dis-syd.se.

KRISTIANSTAD

Grundkurs i Disgen

Tid: måndagar 2/10, 16/10 och 30/10. Kl. 13.30-16.30

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Östra Vallgatan 10 Kristianstad

Kontaktperson: anders.lindberg@dis-syd.se.

Anmälan: <https://www.sv.se/avdelningar/sv-skane-land/kurser/grundkurs-i-disgen-115716/>

LUND

Plats: Arkivcentrum Syd, lokal Fascikeln, Porfyrvägen 20, Lund. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg finns på plats tre tisdagar.

Anmälan senast dagen innan träffen på vår hemsida www.dis-syd.se. Kostnad: 40 kronor inkl. kaffe och kakor.

Tid: 14:00 - 17:00

2023-10-10

Tema: Källor i Disgen

2023-11-14

Tema: DNA i Disgen

2023-12-12

Tema: Utskrifter i Disgen.

RONNEBY

Grunderna i Disgen

Vi planerar för en studiecirkel under hösten 2023 om grunderna i Disgen tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Ronneby. Vi hjälper dig med att ladda ner Disgen 2023 och vid behov konvertera från Disgen 8 vid första träffen. Det blir 4–5 träffar och du använder egen dator.

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Västra Torggatan 7. Ronneby. Gratis för medlemmar. Kontaktperson: Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38.

Disgenträffar

Plats: ABF:s lokaler på Kungsgatan 2, Ronneby

Lördagarna: 21/10, 18/11 och 9/12

Tid: 10-13.30

Tema: Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Ingen anmälan. Fika: självkostnadspris.

Samarrangemang med ABF.

SÖLVESBORG

Disgenträffar

Plats: ABF:s lokaler Nakterhuset, Banks väg 6

Söndagarna: 15/10, 19/11 och 10/12

Tid: 16.00-19.00

Tema: Kom vidare med Disgen 2023

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Har du inte deltagit tidigare så kontakta Bo (begränsat antal platser). Fika: självkostnadspris.

Samarrangemang med ABF.

YSTAD

Disgenträffar

När: Andra måndagen i månaden

Plats: Studieförbundets lokal, Lilla Västergatan 30

Tid: 19.00 – 21.00

Anmälan: senast dagen före träffen via formulär på vår hemsida www.dis-syd.se.

Handledare: Anders Larsson och Viveca Kristiansen,

Frågor: viveca@dis-syd.se eller 073-833 24 64

Fika: självkostnadspris.

2023-10-09

Tema: Orter och ortsträdet i Disgen 2023

2023-11-13

Tema: Dela Släktdata till webb och GEDCOM

2023-12-11

Tema: Kartan. Lena Ringbrant Ekelund visar oss hur man kan använda Disgens kartfunktion.

DIGITALA TRÄFFAR

Digitalt DIS Syd café

Tre caféer ordnas under hösten den 17/10, 21/11 och 19/12.

Tid: 19.00-20.30.

Anmälan: senast dagen innan träffen på vår hemsida www.dis-syd.se. Träffarna baseras på de frågor som ni skickar tillsammans med anmälan.

Digitala träffar med Blekingegruppen

Under hösten 2023 fortsätter vi med våra digitala Disgenträffar via Skype, ca. var sjätte vecka. Varje träff har vi en frågestund och sedan behandlas något eller några avsnitt i Disgen. Varje träff är max 2 timmar. Är du intresserad att delta? Hör av dig till Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38.

Digitala bild och kartkurser med Zoom

Lena Ringbrant Ekelund håller digitala bild- och kartkurser på Zoom. Alla kurserna är gratis och består av fyra kursdagar. Begränsat antal deltagare. Anmälan och förfrågan: lana@dis-syd.se.

Grundkurs bild-och kartor i Disgen

Kurs 3 tid mån 6/11, 13/11, 20/11 och 27/11 18.30–20

Fortsättningskurs kartor

Kurs 2 ons 4/10, 18/10, 25/10 och 1/11 kl. 9.30 – 11.00

Bildbehandling gratisprogrammet PhotoFiltre 7

Kurs 4 ons 15/11, 22/11, 29/11 och 6/12 09.30 – 11.00.

Distansutbildning i Disgen 2023

För dig som inte kan komma till de olika träffar som DIS Syd arrangerar, erbjuder vi möjlighet till en lärarledd distansutbildning om grunderna i Disgen. Utbildningen är framtagen av DIS Filbyter. För medlemmar i DIS Syd kostar kurskompendiet 750 kr.

Är du intresserad? Kontakta Anders Lindberg 070-839 79 08 anders.lindberg@dis-syd.se

DISkutabelt som pdf ?

Vill du alla nummer av **DISkutabelt** som pdf, erbjuder vi den möjligheten. Samtidigt som tidningen ges ut får du en e-post som innehåller pdf-filen. Det ger både en minskad belastning på miljön och en besparing.

Vill du ha tidningen som pdf? Skicka namn och medlemsnummer till pdfbidning@dis-syd.se. Tänk på att pdf-filen skickas till den e-postadress du har i DIS medlemsregister. Hur du ändrar uppgifter i medlemsregistret kan du se under Adressändring i redaktionsrutan på sidan 2.

Upptäck Disbyt !

Alla medlemmar kan bidra till Disbyt – och alla andra kan söka i databasen. Om du är medlem och skickar in ett utdrag till Disbyt så får du se fler uppgifter. Genom Disbyt kan du också få möjlighet att knyta kontakter och byta uppgifter med andra släktforskare.

På Föreningen DIS hemsida kan du läsa om hur du gör ett Disbytutdrag. Utdraget skickar du sedan med e-post till vårt Disbytombud Kent Hektor. Adressen finns på nästa sida.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B PP Sverige, Port Payé

Styrelse

Ordförande

Viveca Kristiansen
Sjövägen 3
274 54 Skivarp
0738-33 24 64
viveca@dis-syd.se

Vice ordförande

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Kassör

Nicklas Ljungström
Repslagaregatan 18 C
271 52 Ystad
070-650 20 01
nicklas@dis-syd.se

Utbildningsansvarig

Anders Lindberg
Luzernvägen 1 D
227 38 Lund
0708-39 79 08
anders.lindberg@dis-syd.se

Webbmaster

Lars Åke Sellberg
Husmansvägen 10
227 38 Lund
070-587 39 68
larsake@dis-syd.se

Ledamot

Ingrid Christensson
Gamla Riksvägen 546
374 96 Trensum
073-386 78 11
ingrid@dis-syd.se

Ledamot

Bo Lundgren
Tostebergavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Ledamot

Ewa Runesdotter
Gårdsgatan 2 lgh 1303
291 59 Kristianstad
070-623 93 70
ewa@dis-syd.se

Faddrar

Disgen

Anders Larsson
Mellang 3 A lgh 1103
233 32 Svedala
anders@dis-syd.se

Disgen

Arne Sörlöv
Norra Alnaryd 216
373 40 Tving
0721-50 53 33
arne.s@dis-syd.se

Disgen

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disgen

Bengt Kjällerström
Östra Vallgatan 41
223 61 Lund
070-270 39 44
bengt@dis-syd.se

Disgen

Bo Lundgren
Tostebergavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Disgen

Carl Strandberg
Strandpromenaden 20
234 39 Lomma
0705-94 27 75
carl@dis-syd.se

Disgen

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Disgen

Staffan Knös
Kungsgatan 34 B
372 29 Ronneby
070-595 13 38
staffan@dis-syd.se

Disgen

Sven Kylefors
Kantorsgatan 22
254 51 Helsingborg
070-329 73 45
sven@dis-syd.se

Disgen

Torgny Larsson
Östra Hyllievägen 17
216 21 Malmö
0707-41 40 18
torgny@dis-syd.se

Karthantering och Disgen

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-232 00 79
lena@dis-syd.se

Min Släkt

Lotta Sörensen
Nexövägen 27 C
294 35 Sölvesborg
0760-14 12 62
lotta@dis-syd.se

Övriga funktionärer

Valberedning samman- kallande

Ingrid Christensson
Gamla Riksvägen 546
374 96 Trensum
073-386 78 11
ingrid@dis-syd.se

Revisorer

Tommy Göransson
Sävtigen 3
274 32 Skurup
070-328 40 41
tommy@dis-syd.se

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disbytombud

Kent Hektor
Götgången 18
271 44 Ystad
0707-53 02 01
kent@dis-syd.se

Redaktör för DISkutabelt

Mats J Larsson
Major Nilssonsgatan 4 B
217 52 Malmö
0703-72 75 01
mats@dis-syd.se

Hedersordförande

Jan Nilsson
Lagerlöfs väg 14
245 32 Staffanstorp
0767-89 57 88